

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Hypocrisis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

tra Donatistas, qui contendebant hæreticos non esse suscipiendos sine anabaptismo, cum enim illi vrgerent, ex scriptura non posse probari esse ita suscipiendos, respondet Augustinus suscipi ex consuetudine Ecclesiæ, quam scriptura commendat. Nec aliter responderet de aliis omnibus quæ non sunt in scriptura. Vt quod Euangelium Matthæi sit verè Matthæi, quod vetus testamentum, & singuli eius libri sint verè verbum Dei, id enim non scimus nisi traditione Ecclesiæ, quam vt ducem & Magistram infallibilem nobis commendat scriptura. Vnde non dubitauit scribere idem Augustinus. *Euangelio non crederem, nisi me Ecclesia commoneret* Aug. con. episc. Manch. c. 5. *authoritas.* Primum ergò, vt omnes abscindantur quæstiones, quærendū est vbi sit vera Ecclesia & vera fides: ea enim inuenta, constabit quæ sint germanæ scripturæ, & quæ germana & vera expositio scripturarum, vt supra dicebat Tertullianus.

VIDE V. *Amor sui. Contentio. Curiositas. Iudicium proprium. Obsinatio. Superbia.*

HYPOCRISIS.

Remedia aduersus hypocrisin.

IREMEDI. Considera quid Spiritus sanctus in diuinis literis contra hypocritas, simulatores & dolosos homines enunciet. Primo enim arguit & vetat hypocrisin. Nam apud Isaiam ait. *Omnis hypocrita est & nequam.* Et apud Sapientem. *Ne fueris hypocrita in conspectu hominum.* Et Matthæum. *Hypocrita euice primum trabem de oculo tuo.* Et Lucam. *Vos estis, qui iustificatis vos coram hominibus, Deus autem nouit corda vestra,* Et iterum. *Attendite à fermento Phariseorum, quod est hypocrisis.* 2. comminatur eis, & maledicit, vt apud Iob. *Spes hypocritæ peribit. Non ei placebit recordia sua, & sicut tela aranearum fulcra eius.* Et. *Simulatores & callidi prouocant iram Dei, neque clamabunt cum iniusti fuerint.* Et apud Dauidem. *Virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus.* Et Salomonem. *Abominatio Domini est omnis illusor.* Et Ieremiam. *Pacem cum amico suo loquitur, & occultè ei ponit insidias. Numquid super his non visitabo, dicit Dominus?* Et Malachiã. *Maledictus dolosus.* Certè apud Matthæum. in solo capite 23. octo maledictiones fulminat Spiritus sanctus, vt I Chri- stus in hypocritas. 3. declarat eos iacturam facturos in vita & bonis temporalibus, vt apud B. Iob. *Congregatio hypocritæ sterilis.* Et. *Gaudium hypocritæ ad instar puncti.* Et apud Psalmistã. *Dolosi non dimidiabunt dies suos.* Et Sapientem. *Ingressus duas vias non habebit successus.* 4. docet facturos iacturam gratiæ diuinæ & vitæ æternæ. Vt apud Iob. *Non veniet in conspectum Dei omnis*

Isa. 9. 17.

Eccli. 1. 37.

Matth. 7. 5.

Luc. 16. 15.

Luc. 12. 1.

Iob. 8. 13.

Iob. 36. 13.

Psal. 5. 7.

Prou. 3. 32.

Ier. 9. 8.

Iob. 15. 34.

Iob. 20. 5.

Psal. 54. 14.

Iob. 13. 16.

Sap. 1.5.
Iob. 17.9.

Matth. 24. 51.

Cyp. serm. de
iciun.

Amb. ep. 44.

Lact. lib. 4. c. 17.

Bas. hom. 7.

Chryl. hom. 19.

Matth. 7. 15.

Id. hom. 45.

Aug. in Psal. 63.

Greg. lib. 8. c. 36.

hypocrita. Et apud Sapientem. Spiritus sanctus disciplina effugiet fictum. Et. Quod est spes hypocrita, si auarè rapiat, & si liberet Deus animam eius. Numquid audiet Deus clamorem eius, cum venerit super eum angustia? Et apud Matthæum. Partem eius ponet cum hypocritis; illic erit fletus & stridor dentium.

II. REMED. Considera S. Patrum testimonia. B. CYPRIANVS. Tanta, inquit, est hypocritarum dementia ut fœtoribus pro odoribus abutantur, & pretiosa vilia, & aspera suauia arbitrentur, & fauorum sapor omnium dulcedinum superet condimenta, omnisq; delira sensualitas contrariis delectetur. S. AMBROSIVS libro 7. Epistolarum ad Constantium. Nemo etiam in dolo loquatur ad proximum suum. Laqueus est in labiis nostris, & sæpè vnusquisq; sermonibus suis nõ explicatur, sed inuoluitur. Fovea alta est os maleuoli, grande innocentiæ precipitiũ, sed manus maleuolentiæ. Innocens, dum credit facilè, cito labitur, sed tamen iste lapsus resurgit: maledictus autè suis artibus precipitatur, vnde nunquã exiliat, atq; euadat. Ponderet ergo vnusquisq; sermones suos non cum fraude & dolo. LACTANTIUS in libris institutorum Circumcisio instituta est à Deo, ut figura esset secundæ circumcissionis, qua nudatur pectus, ut significaret aperto & simplici corde debere nos viuere, ne ali quod facinus inter conscientie secreta velemus. S. BASIL. in Hexæmeron. Non silebo polypti dolos ac furacitatem. Is cuiuscunq; saxo adhaerit, illius colorem subit, atq; adeo ut piscium complures ad ipsum de improviso nantes, tanquã ad Saxum appellant, paratamq; se prædam illi offerant. Tales sunt (hypocrita) qui sobrietatè cum sobriis laudant, intemperantes sunt cum intemperantibus, atq; ad id, quod cuiq; placet suam omnino sententiam vertunt. Quos euitare facile nemo potest, propterea quod pietatis prætextu prauitas eorum fucata & adornata profundè latet. S. CHRYS. in Matthæum in imperfecto. Nulla res sic exterminat bonum, sicut simulatum bonum, nam manifestum malum quasi malum fugitur & cauetur; malum autem sub specie boni coelatum, dum non cognoscitur, nec cauetur: sed quasi bonum suscipitur. Sic serui diaboli tunc pessimè Christianitatè corrumpunt, quando se simulant Christianos, de quibus monet suos & nos Christus, Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, in trinecans autè sunt lupi rapaces. Quia magna virtus est hominum cognoscere malum, & firma tutela salutis est scire què fugias. Et rursũ in verba. vã vobis scribã & Pharisei hypocrite, q̄ similes estis sepulchris dealbatis. Corpora, inquit, peccatorum sepulcra dicuntur mortuorum, quia anima mortua est in corpore peccatoris. Sicut ergo sepulcrũ, quamdiu clausum est pulcrũ videtur foris; si vero fuerit apertũ, horribilè eff: & simulatores bonorum, quamdiu non cognoscuntur laudabiles sunt: cum autè cogniti fuerint, inueniuntur abominabiles. S. AVG. in Psalmos. Simulata innocentia nõ est innocentia, simulata equitas nõ est equitas, sed duplex iniquitas, quia & iniquitas est, & simulatio. S. GREG. in libris Moralium. Hypocrita operantur, laudes suas cogitant: laudati autè secum taciti in cogitationibus versant. Gaudent se præcipuos in humana estimatione claruisse. Cumq; in stati fauoribus apud semetipsos intumescunt, sæpè mirantur taciti etiã ipsi quod sunt. Videri quotidie semetipsis aliores cupiunt, ac miris inueniunt.

Inventionibus in opere excrescunt: quia sicut virtus humilitatis omne vitium enervat, sic arrogantia roborat. Cogit namq[ue] mentē inuenciscere, & contra vires valere, quia & q[ui] negat vigor valetudinis, amor imperat laudis. Vnde & falsis suis arbitros inquirunt. Si verò eorū operi testes deesse cōtingat, narrant ipsi quae gesserint. Cumq[ue] effervi fauorib[us] ceperint, sepe eis silē suis operibus, q[ui] egisse se referunt, mētendo aliquid adiungūt. S. BERN. in Cātica. Hi (hypocrita haeretici) ones sunt habitu, asu vulpes, astu & crudelitate lupi. Hi sunt q[ui] boni videri, non esse: mali nō videri, sed esse volunt. Mali sūt, & boni videri volūt, ne soli sint mali: mali videri timēt, ne parū sint mali. Etenim minus semp[er] malitia palā nocuit, nec vnquā bonus, nisi boni simulatione deceptus est.

Bern. serm. 64

III. REM. Considera quis propriē dicatur Hypocrita. S. BAS. in homilia de ieiunio. Hypocrita, inquit, dicitur histrio, qui in theatro personā sustinet alienā: sepe heri, cum sit seruus: aut regis, cū sit priuatus. Itidē in hac vita pleriq[ue] vitā suā velut ē profcenio ad ostentationē componunt, aliud in corde gerentes, aliud in specie hominum oculis praefereēt. Et AVE. in sermonē Domini in monte. Sunt hypocrita simulators, tanquā p[ro]nunciatores alienarū personarū, sicut in theatricis fabulis, &c. sic in omni vita humana, quis quis se vult videri quod nō est, hypocrita est. Simulat. n. iustum, & nō exhibet, quia totum fructum in laude hominū ponit: quā possunt etiā simulantes percipere, dum fallunt eos quib[us] videntur boni. ab eis q[ui] laudantur.

Bas. hom. 1.

Aug. lib. 2. c. 3.

Hieron. in c. 27.

Matth.

Sed tales ab inspectore cordis Deo mercedē non capiunt, nisi fallaciae supplicium. rectissimeq[ue] his dicitur. Redite à me operari dolosi: nomen enim meum habuistis, sed opera mea non fecistis. GREG. NAZIANZ. comparat hypocritam meretrici, quae sit tu, cum natua pulcritudine destituta est, ad colores, pigmenta & fucos cōfugere solet: ita hypocrita cum specie solida perfecta q[uae] virtutis careat, adumbrationem quandam pietatis externā simulat, qua eorum oculos retinet, qui adumbrata virtutis simulatione capiuntur. Hinc colligit B. Hieronymus agens cōtra Pelagianos, quamuis aliis vitis carere possimus, hypocriticos tamen maculam habere non posse, aut paucorum esse aut nullorum; nam qui vult se videri quod non est, hypocrita est.

Greg. orat. sū-
nebr. Patris.

Hieron. lib. 2.

Aug. serm. 59.
de temp.

IV. REMED. Considera, quam laudata sit in scripturis, & S. Patribus virtus cōtraria hypocrisis, nempe simplicitas, qua is simplex dicitur; qui est omnis simulationis, fictionis & doli expers, qui non cogitat malum, nec suspicatur de aliis, qui malū malo nō repēdit, qui loquitur & agit sicut sentit. Ab hac. n. in primis in diuinis literis laudatur Iob, Deo dicēte ad Satā. Numquid considerasti seruū meū Iob q[ui] non sit ei similis in terra, vir simplex & rectus? Et Patriarcha Iacob. Iacob autē, inq[ui]t, vir simplex habitabat in tabernacu- lis. Et in psalmis, dicitur regno cōlorū dign[us]. nā Dauid cū dixisset. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo subiecit. Qui loquitur veritatē in corde suo: q[ui] nō egi doli in lingua sua: nec fecit pximo suo malū: q[ui] iurat pximo suo & nō decipit, &c. Et Nathanael, quo cōspecto Christ[us] dixit. Ecce verē Israelita, in quo doli nō est. Imō Christ[us] ipse, de quo B. Petrus. Qui peccatū nō fecit, nec inuictus est doli more eius; q[ui] cū malediceretur nō maledicebat. Deinde hanc cōmendat Christus

Iob. 1. 3.

Gen. 25. 27.

Psal. 14. 2.

Ioan. 1. 47.

1. Pet. 2. 21.

Matth. 10. 107.

Apo.

1. Cor. 14.
1. Pet. 2.2.
Apostolis, dicens. *Estote simplices, sicut columbae.* Paulus Corinthiis. *Mali-
tiam parvuli estote.* Petrus electis aduenis. *Deponeotes, inquit, omnem malitiam, &
omnem dolum & simulationes, &c. sicut modo geniti infantes, rationabiles, sine dolo*
- Prou. 3. 31. 10. 28.
lac concupiscite. Comendauit & ante illos Salomon. *Cum simplicibus, inquit,
sermocinatio eius. id est, Dei. Voluntas eius in his qui simpliciter ambulant. Qui
ambulat simpliciter, ambulat confidenter. Qui ambulat simpliciter, saluus erit. Tercio
commendat simplicitatem S. Patres, vt AVGVSTINVS in libro 83.*
- Aug. 95.
quæstionum. *Sicut prope summa & diuina virtus est, inquit, neminem decipere, sic
vltimum vitium est, quemlibet decipere.* Et AMBROSIVS libro secundo of-
ficio-
Amb. c. 22. & 24.
ficio-
rum. *Quinetiam verborum ipsorum, & preceptorum esse mensuram conuenit, ne
aut nimia remisso, videatur, aut nimia seueritas. Plerique enim remissores malum
esse, vt videantur boni. Sed nihil simulatum & fictum vere virtutis esse certum est,
quinetiam & diuturnum esse non solet. In principio vernat, in processu tanquam flosculus
dissipatur & soluitur: quod autem verum ac sincerum, alta radice fundatur. Et infra:
Ergo bonis artibus, & sincero proposito nitendum ad honorem arbitror, maxime Ecce-
lesiasticum. Ad omnia abundat animi directa simplicitas, satisque se ipsa commendat. Et*
- Hier. ep. 13.
Hieronymus ad Paulinum, de institutione monachi. *Habero simplici-
tatem columbae, ne cuiquam machineris dolos, & serpentis astutiam, ne aliorum sup-
planteris insidiis. Nam multum distat in vitio, vel decipere posse, vel decipi Christia-
num.* Et libro 7. in Isaiam, sub finem. *Si castum esse me simulo, & aliud est in
conscientia mea: habeo non gloriam mercenarij, sed supplicia peccatoris. Et in compara-
tione duorum malorum, leuius malum est, aperte peccare, quam simulare & fingere
sanctitatem.* Denique CHRYSOST. in Acta Apostolorum. *Quis non ob-
spesceret, quis non admiraretur hominem moribus simplicem, vel quis non iungeret se
ei, qui subdolos non est? aut quorum aliorum est salus, quorum præter hos eximia illa
felicitas? Nonne Pastoribus intio Euangelium prædicatum est? nonne Ioseph sim-
plex homo erat, adeo vt nec per adulterij suspicionem perterreretur, quo peccato perpe-
trando consentiret? Nonne agrestes fuci expertes elegit (in Apostolos?) Anima
enim, inquit, benedicta omnis simplex. Et iterum. *Qui ambulat simpliciter, ambulat
confidenter. Dicat ali quis. Nonne & prudentis opus est? At quid aliud est simplici-
tas, quam prudentia? Quando enim nihil suspicaris mali, neque moliris malum, quan-
do nihil fers molestè, neque vindictam meditari poteris. Via quadam est ad Philosophiam
simplicitas. Et paulo post. *Quid igitur, si in malos inciderit viros tales? Deus, qui
præcepit esse simplices, porriget manum, quid simplicitus erat Davide? quid Saule ma-
lignus? Vter igitur superauit? quid Iosephus? nonne simpliciter appellabat heram.
illa cum contra callidè? & quid queso detrimenti inde passus est? Quid Abele fuit
apertius? Quid Caino maleficientius? Item Iosephus nonne citra fucum agebat cum
fratribus? nonne propter hoc probatus fuit, eo quod ipse quidem omnia absque suspi-
catione loquebatur, illi autem malitiosè insidiabantur? & poterat Deus permittere
illum non incidere in illos, sed permiste, vt ostenderetur miraculum, quod illi quidem quod
poterant, conarentur, ille tamen vicit.***

V. REMED. Considera exempla eorum, quibus pessimè cessit hypocrisis, vel simulatio. Primum est AMBR OSII de Absolone, *Absolon*, inquit, erat Dauidis regis filius, decore insignis, egregius forma, præstans iuuenta: ita ut vir talis in Israhel non reperiretur, à vestigio pedis vsq; ad verticè immaculatus. Is fecit sibi currus & equos, & viros quinquaginta, qui præcurrerent ante eum. Surgēbat diluculo, & stabat ante portā in via: & si quem aduertisset regis iulicia quærentem, accedebat ad eum, dicens: Ex qua ciuitate es tu? respondit ille. ex vna tribu sum de tribubus Israhel, seruus tuus. Referebat Absolon. Verba tua bona sunt & directa, & qui te audiat non est tibi datus à rege. Quis constituet me iudicē? Et quisquis ad me veniet, cuiuscunq; fuerit iudicium necessariū iustificabo illum. Talibus delinibat singulos sermonibus. Et cum accederent adorare eum extendens manus suas, apprehendebat, atq; osculabatur eos. Sic conuertit in se corda omnium, dum blanditiæ huiusmodi intimo tanguent viscerū sensum. Sed delicati isti & ambitiosi elegerunt honorabilia & grata ad tempus & iucunda: vbi autē parua processit dilatio, &c. non potuerunt tolerare ac sustinere, &c. Liquet igitur ea esse perpetua ac solida, quæ vera sunt, & quæ sincerè potius, quam dolo congregantur. Ea verò quæ simulatione atq; assentatione parta sunt, nō posse diu perseverare: ALTERVM est eiusdem de Gabaonitis. Vbiq; honestatis præponderat consideratio, quæ dolum excludit, fraudem eiicit. Vnde rectè generalem Dauid Propheta prompsit sententiam, dicens. Nec fecit proximo suo malum. Non solum itaq; in contractibus, sed etiam generaliter in omnibus dolus abesse debet, aperienda simplicitas, inti manda veritas est. Veterem autem istam de dolo non Iuris peritorum formulam, sed patriarcharum sententiam scriptura diuina euidenter expressit in libro testamenti veteris, qui Iesu Naue inscribitur. Nam cum exisset fama per populos siccatum esse mare in Hebræorū transitu, &c. corruisse muros Iericho, &c. Gabaonitæ motuētes validam manum venerunt cum versutia simulantes se de terra longinqua esse, diuq; peregrinatos dirupisse calciamenta, detruisse amictus vestium, quare veterascitium iudicia monstrarunt. Causam autē tanti laboris, o merendæ pacis & ineundæ cum Hebræis esse amicitia cupiditatem, & cœperunt ab Iesu Naue postere, secum firmaret societatem. Et quia adhuc erat ignarus locorum, atq; incolarum inscius, non cognouit fraudes eorum, neque Dominum interrogauit, sed cito credidit. Adeo sancta erat illis temporibus fides, ut fallere aliquos posse non crederetur, &c. Hoc est, innocentem esse, ignorare quod noceat: & si circumscribitur ab aliquo, de omnibus tamen bene iudicat, qui fidem esse in omnibus arbitratur. Hac igitur mentis suæ deuotione inclinatus ut crederet, testamentum disposuit, pacem dedit, confirmauit societatem. Sed vbi in terras eorū ventum est, deprehensa fraude, quod cum essent finitimi aduenas se esse simulauerant, circumscriptū se populus patrū indignari cœpit. Iesus tamen pacem quam dederat reuocandā non censuit, quia firmata erat Sacramenti religione: ne dum alienā perfidiam arguit, suam fidem solueret. Multauit tamen eos vilioris obsequio ministerij. Clementior sententiā, sed diuturnior. Manet enim officis pœna veteris astutia hereditario in hunc diem ministerio deputata, TERTIUM est eiusdem de Anania & Sapphi-

Amb. 2. offic. c. 22.

2. Reg. 15.

Id. 1. offic. c. 10.

Psal. 143.

Iof. 3. 4. 9.

Simplicitas.

R Sapphi-

Aca. 57.

Sapphira. Regula, inquit, iustitia manifesta est, quod à vero declinare virum non deceat bonum, nec damno iniusto afficere quonquam, nec doli aliquid annectere, fraudis hinc componere. Quid evidentius eo, quod Ananias, qui a fraudavit de pretio agri sui, quem ipse vendiderat, & portionem pretij tanquam summa totius numerum ante pedes posuit Apostolorum, sicut reus fraudis interit? Licet utique illi nihil offerre, & hoc sine fraude fecisset: sed quia fraudem admiscuit, non liberalitatis gratiam reportavit, sed fallacia pœnam exolvit.

Exempla tria ex historia Ecclesiastica.

Trip. lib. 9. c. 48.
S. Epiph. Cypr.
Episcopus.

PRIMUM est in historia Tripartita Cassiodori. Quidam pauperes studentes Epiphanium arte deludere, ut eis aliquid darot, cum iter ageret, unus eorum supinum se prostravit in terra, alter verò stabat quasi mortuum despens, nec habens unde eum sepelire possit. Epiphanius autem superueniens oravit, ut sub quiete dormiret, & sepultura necessaria prœbuit, simulque consolatus est flentem dicens. Quiesce fili à lachrymis: non enim stetu resuscitari poterit. Cumque discessisset Epiphanius, cepit ille pulsare socium, ut resurgeret. Et cum hoc secundo fecisset, dicens. Surge hodie tuis laboribus epulemur: & ille penitus non sentiret, cognoscens verè mortuum, cucurrit ad Epiphanium flens & petens, ut eius socium suscitaret. At ille consolatus est eum, hortans ne ferret grauius, quod euenerat, non tamen de functum denuo suscitauit. Hoc enim credo prouidè gestum, ut ministri Dei non facile deludantur. SECUNDUM est

S. Greg. Neo-
ezl. Episc.

priori simile in vita B. GREGORII Thaumaturgi descripta à GREGORIO Nysseno de duobus pauperibus Hebræis, quorum alter se mortuum in via publica confinxerat, alter verò mortem fictè deplorans necessaria ad funus à Gregorio illac iter habente postulabat. cui pallium suum B. Gregorius ilico iniicit, & ceptum iter profecutus est. At pallii iniectio animam è iacentis corpore eiecit. TERTIUM est B. GREGORII in quarto Dialogorum.

Greg. c. 38.

Est, inquit, apud nos nunc Athanasius ex Isauria presbyter, qui in diebus suis Leonij rem terribilem narrat euenisse. Ibi namque, ut ait, quoddam monasterium Thongolaton dicitur, in quo quidam monachus magna æstimationis habebatur, bonis quippe cernebatur moribus, atque in omni actione sua compositus, sed sicut ex sine res patuit, longe aliter, quàm apparebat, fuit. Nam cum ieiunare se cum fratribus demonstraret, occultè manducare consueverat. Quod eius vitium fratres omnino nesciebant. Sed corporis superueniente molestia à vita extrema perductus est. Quicquid iam esset in sine, fratres ad se omnes, qui monasterio ineran, congregari fecit. At illi talè, ut putabant, viro moriente, magnam quidac delectabile se ab eo audire crediderant. Quibus ipse afflictus & tremens compulsus est prodere, cui hosti traditus cogebatur exire. Nam dixit. Quando me vobiscum credebatis ieiunare, occultè comedebam: & ecce nunc ad deturandum traditus

traditus sum, qui cauda sua mea genua, pedesque colligavit, caput vero suum intra meum os mittens Spiritum meum ebibens extrahit. Quibus dictis statim defunctus est, atque ut penitendo se liberare potuisset à dracone, quem viderat, expectatus non est. Quod nimirum constat, quia ad solam utilitatem audientium viderit, qui eum hostem, cui traditus fuerat et innotuit, et non evasit.

VI. REMED. Considera exempla eorum, qui discrimen capitis adire maluerunt, quam simulare se fecisse, quod non fecerant. Primum est nonagenarii senis Eleazari, de quo in libris Machabæorum, cui cum 2. Matth. 6. 9. quidam persuadere conarentur, secreto, ut yesceretur carnibus, quibus ei vesci licebat, ut ita simularetur manducasse, quod rex Antiochus imperauerat, de sacrificii carnibus, respondit cito, se malle mori. Non enim, inquit, *etati nostra dignum est fingere, ut multi adolescentes, arbitantes Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum: et ipsi propter meam simulationem, et propter modicum corruptibilis vite tempus decipiantur, et per hoc maculam atque execrationem mea senectuti conquiram. Nam etsi in presenti tempore supplicii hominum eripiar, sed manum omnipotentis, nec vivus, nec defunctus effugiam.* ALTERVM exemplum sit S. Anastasii Martyris, Persæ, qui cum Cæsareæ Palestinæ à Marizabana Persarum Duce post multos cruciatus, per certum hominem rogatus esset, ut verbo saltem vnico suam religionem inficiaretur: (quid enim, inquit, ea ex re detrimenti capies, cum cor non simul loquatur?) eum à carcere & supplicii solutum iri. Illico Anastasius post suas preces respondit. Neque tu me, neque vllus alius impulerit me, ut hoc faciam: non ò rex & Deus, ne specie quidem tuum nomen, neque in somnis, aut vlllo alio modo videris negantem. Vnde & in Persidem auctus est, & martyrii corona ibidem ornatus. In Surio. 11. Ianuar.

VII. REMED. Considera vitium hypocriseos hoc magis tibi esse execrandum & fugiendum, quo hominem similiorem reddit diabolo. Prima enim in scripturis sanctis proprietas diaboli est, quod cum ipse sit Spiritus tenebrarum teterrimus, tamen ad fallendos homines *transfiguret se in Angelum lucis: non secus hypocrite, cum ipsi intus & in cute pleni sint immunditia & iniquitate, tamen secundum externam speciem venditant se tanquam probos & sanctos.* Altera proprietas est, quod sit mendax, imò pater, & auctor, mendacij, sic prorsus, ut dum mentitur ex propriis Ioan. 8. 44. loquatur. Ita enim disertè testatur Christus apud Ioannem. Vnde B. Aug. Aug. lib. 3. c. 7. 1. 4. c. 31. gustinus in libris de ciuitate Dei scribit eos ad decipiendum nos semper esse vigilantissimos, imò miris modis fallacia delectari. Haud secus scribæ & Pharisæi, quos CHRISTVS toties vocat hypocritas, simulatione sua nihil aliud faciebant reipsa, quam quod mentirentur, & conarentur per fraudem capere in sermone Dominum. Quare & in eodem Matth. 23. 15. sermone apud Ioannem, vbi diabolum patrem mendacii appellauit Ioan. 8. 44.

R 2 apertè

Matth. 23. 33.

apertè eis obiecit. *Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere.* Ac certe apud Matthæum iisdem, multis alioquin sceleribus coopertis, non solam hypocrisin cum tot maledictionibus exprobasset, & serpentes ac genimina viperarum nuncupasset, nisi flagitium in eis fuisset prorsus diabolicum.

2. Cor. 12. 16.
Lucæ 24.

1. Cor. 9. 22.

Act. 16. 3.
Act. 18. 18.
Aug. contra mendac. c. 12.

In Surio. 2.
Maii.
Ruffin. lib. 10. c. 7.

In Sur. 16. Mar-
tii. & Ephraim.
20m. 3.

VIII. REMED. Considera non omnes simulationes, fisionesque imò etiam dolos semper esse vitiosos, vel mendacia, sed quosdam esse pias simulationes & pios dolos, ut fuit ille de quo Apostolus, *Cū essem astutus, dolo vos capi.* Exempla suppetunt multa. Primum est Christi Domini, qui coram duobus discipulis euntibus in Emmaus simulavit se peregrinū, finxitque se longius ire, ut eis hospitalitatis secū exercendæ ansam præberet. 2. est B. Pauli, qui in priore Epistola ad Corinthios proficitur se infirmis infirmū, Iudæis Iudæum, gentilibus gentile, imò omnibus omnia factum, ut omnes lucrifaceret & faceret saluos. quod re ipsa præstitit, cū Timotheum curavit circumcidi, & ipse in Cenchris palam totondit caput, ne vidèretur legē Moysis eiusque ceremonias abominari. Vnde Augustinus ad Consentium. *Quod Paulus ait. Omnibus omnia factus sum, ut omnes lucrifacerem, compatiendo id fecit, non mentiendo: Fuit enim quisque tanquam ille, cui vult subuenire, quando tanta misericordia subuenit, quanta sibi subueniri vellet si ipse esset in eadem miseria constitutus. Ita fit tanquā ille, non quia fallit illum, sed quia se cogitat sicut illum.* 3. exemplū est S. Athanasii. Nam, ut est in eius historia, coacto ad Tyrum Concilio cum Ariani Episcopi subornassent mulierculam quæ accusaret Athanasium, quod hospitio acceptus sibi stuprū per vim intulisset: introductus est Athanasius & vna cum eo, Timotheus presbyter, qui simulans se esse Athanasium. Egoné, inquit, mulier apud te sum diuersatus? ego te violavi? cui illa petulanter. Tu mihi vim intulisti. *Qua fraude cognita reiecta est mulieris impudentia.* 4. est B. Abrahami eremita, qui ut cognouit neptem suā Mariam, quam in omni pietate instituerat, ob lapsū in fornicationem, fuga elapsam, turpique quæstu alicubi omnibus corpus suū prostituere, abiecto amictu heremitico assumpsit militarem, nullis sumpibus laboribusque parcens donec eam inueniat. Vbi inuenit in quodam diuersorio, simulat apud hospitem se magno eius amore teneri, cœnam opiparā curat instrui, mensa illā adhibet, libere vna cum illā carnibus, à quibus quinquaginta iam annos abstinerat, yescitur, à cœna eam in intimum cubile abducit, remotisque arbitris detracto pileo è capite declarat quisnā sit, illa vbi veterem patrum & magistrum agnouit tota contremiscere & supplex ad pedes illius labi. Senex contra eam erigere, veniam spondere de lapsibus, se rationem pro ipsa redditurum in die iudicii, si resipiscat, ergo ad mentem & eremum cum eo rediit, tantasque de se reliquo vitæ cursu poenas

nas exegit, vt etiam miraculis claruerit, & in cœlitum numerum relata sit.

VIDE V. *Adulatio. Amor sui. Immortificatio passionum. Inconstantia. Lingua abusus. Mendacium. Timor humanus.*

I

ILLVSIONES SPIRITVALES.

Remedia pro illis discernendis à diuinis inspirationibus.

PRIMUM Remedium est ex parte materiæ inspiratæ. Considera, an visiones, reuelationes, & quicquid tibi inspiratur, sit consentaneum diuinis litteris, traditioni, communi doctrinæ Ecclesiæ Romanæ, & rectæ rationi. nam si non fuerit, certo scire debes non esse inspirationem diuinam, sed illusionem dæmonis. Vnde Christus Saluator omnes tentationes sibi à dæmone in deserto factas, quia non congruebant cum diuinis litteris, testimoniis earundum repressit. Math. 4.

II. REMED. ex parte eorum, qui discernere possunt adulterinas inspirationes, à veris & salutaribus, vt ordinariè sunt viri doctrina & pietate præstantes. Quales consules, quoties ambigis de inspiratione diuinæ sit an diabolica. Docet enim D. Paulus. *Omnia probate, quod bonum est tenete.* & S. Ioannes. *Nolite omni Spiritui credere; sed probate Spiritus si ex Deo sint.* Quod autem non quiuvis simplex laicus probare possit, an Spiritus ex Deo sit, inde liquet, quod Apostolus in priore epistola ad Corinthios discretionem Spirituū numeret inter dona Dei, quæ Theologi vocant gratias gratis datas, quæ paucis dantur. Vnde & in eadem dicit. *Si quis videtur Propheeta esse, aut spiritalis, cognoscat, quæ scribo vobis. Sciat me, inquit B. Hieronymus in epistola ad Minerium & Alexandrum, illud Apostoli benè audire.* *Omnia probate, quod bonum est tenete. Et Saluatoris verba dicentis. Efforce probati numularij: vt si quis nummus adulter est, & figuram Cesaris non habet, nec signatus est moneta publica, reprobetur. Qui autem Christi faciem claro præstare lumine, in cordis nostri marisupium recondatur.* 1. Thess. 5. 21.
1. Ioan. 4. 1.
1. Cor. 12. 10.
1b. c. 14. 37.
Hier. ep. 152.